13.09.2011 228/07/00/01/2011

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO
HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR
Saapunut/Inkommit
1
22. 09. 2011
Tehtäväluokka
Uppgiftsklass
HEL 2011-00466
10 00 00

Helsingin kaupunki

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGILLE EKOLOGISESTI KESTÄVÄN RAKENTAMISEN OHJELMASTA 2012 - 2018, OSA B, INFRARAKENTAMINEN

HSL:n hallitus päätti 13.9.2011 pitämässään kokouksessa antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Ohjelman taustat
Helsingin ekologisesti kestävän rakentamisen ohjelma 2012-2018, osa B, infrarakentaminen perustuu kansallisiin ja Helsingin omiin linjauksiin ja muutostekijöihin. Seudullista näkökulmaa ei ole otettu huomioon.

Helsingin seudulla (14 kuntaa) liikennejärjestelmän pitkäjänteisestä kehittämisestä päätetään Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (HLJ 2011) ja maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-aiesopimuksessa, joka liikenteen osalta perustuu HLJ 2011 -suunnitelmaan. HSL:n hallitus teki 29.3.2011 liikennejärjestelmäpäätöksen HLJ 2011 -luonnokseen sekä siitä saatuihin lausuntoihin ja kannanottoihin perustuen. KUUMA-hallitus hyväksyi liikennejärjestelmäpäätöksen omalta osaltaan 19.4.2011. MAL-aiesopimuksen valmistelu on käynnissä ja tavoitteena on saada sopimus aikaan vuoden 2012 alkupuolella. Lisätietoa HLJ 2011.stä: www.hsl.fi/hlj.

Seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman merkitystä ekologisesti kestävän infrarakentamisen taustana ei ole lausunnolla olevassa ohjelmassa otettu huomioon. Myös joukkoliikenteen kokonaismerkitys osana ekologisesti kestävää kaupunkia on jäänyt vähäiselle huomiolle. Luvussa 3.7 (HKL:n mittarit ja Helsingin ympäristöystävällisen kaupunkiliikenteen kehitys) keskitytään joukkoliikenteen oman energiakulutuksen ja päästöjen vähentämiseen. Olennaista on kuitenkin, että joukkoliikenteen ja muiden kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuuden nostaminen parantaa jo itsessään ekologista kestävyyttä.

Ohjelman taustat on muilta osin kuvattu hyvin laveasti. Ohjelman sisällön ymmärtämistä helpottaisi, jos taustatekijöiden kuvaus olisi tiiviimpi ja tarkemmat kuvaukset eri suunnitelmista ja linjauksista olisi esitetty liitteessä.

Ekologisesti kestävän rakentamisen toimenpideohjelma
Toimenpideohjelman tarkastelutaso alkaa asemakaavatasoisesta esisuunnittelusta. Infrarakentamisen elinkaaren vaiheissa ei ole esitetty maankäytön ja toimintojen sijainnin yleispiirteistä suunnittelua eikä liikennejärjestelmän ja -verkkojen suunnittelua, jotka muodostavat edellytyksiä ekologisesti kestävälle yhdyskunnalle.

13.09.2011 228/07/70/701/2011

Kestävää rakentamista voidaan edistää paikallisesti ohjelmassa esitetyillä keinoilla eli miten käytännössä rakennetaan ekologisesti kestävällä tavalla. Vaikutukset jäävät kuitenkin vähäisiksi, jos kestävää kehitystä ei oteta huomioon jo strategisessa ja yleispiirteisessä suunnittelussa harkittaessa, minne kannattaa rakentaa. Lisäksi on tärkeää, mitä rakennetaan. Esimerkiksi jotkin ratkaisut palvelevat kestäviä kulkumuotoja eli joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä yksityisautoilun sijaan. Näitä näkökulmia ei oteta toimenpideohjelmassa riittävällä tavalla huomioon.

Liikenne on tärkeässä asemassa toimenpideohjelman kohdassa 5.4 "Edistetään kaavoituksessa kaupunkirakenteen tiiviyttä, julkista liikennettä, pyöräilyä sekä jalankulkua". Tämä kohta on myös HLJ 2011:n ja HSL:n linjausten mukainen.

Kohdan 5.4. toimenpiteessä 3 on lueteltu selvästi HSL:n vastuulle kuuluvia asioita, mutta HSL:ää ei ole mainittu toimenpiteen vastuu- eikä yhteistyötahona. Joukkoliikenteen runkolinjojen ja liityntäliikenteen lisääminen eli joukkoliikenteen suunnittelu on HSL:n tehtävä. Seudullisen suunnittelun lisäämisessä, liityntäpysäköinnissä, ruuhkamaksuselvityksissä sekä pyöräilyn ja jalankulun verkoston suunnittelussa HSL on tärkeä yhteistyötaho.

Toimenpideohjelman kohdan 6.1 "Lisätään suunnittelun ekologisuutta ja elinkaariohjausta" toimenpiteessä 5 painotetaan älykästä liikennetelematiikkaa. Tämä on tärkeä linjaus myös HLJ 2011:ssä. Liikenteen hallinnan toimenpiteet ovat mitä suurimmassa määrin seudullisia, joten yhteistyötahoina tässä toimenpiteessä on syytä ottaa huomioon myös ELY yleisten teiden järjestelmien sekä HSL joukkoliikenteen osalta.

Nykytilan kuvaus ja analyysi

Toimijatahojen rooleissa ja tehtävissä ei ole otettu huomioon HSL:n roolia kaiken seudullisen joukkoliikenteen (bussit, metro, raitioliikenne ja lähijunat) tilaajana ja suunnittelijana, vaan HSL:n vastuulle on merkitty infrarakentamisen ohjaus ja hallinta vain bussiliikenteen osalta. HSL toimii lisäksi asiantuntijana kaavoitus- ja esisuunnitteluhankkeissa sekä liikennejärjestelmän että joukkoliikenteen osalta. Tämä yhteistyö on ollut erittäin tärkeää. Toivottavaa on, että jatkossakin HSL pääsee osallistumaan eri hankkeiden suunnitteluun ennen lausunto- tai kannanottovaihetta. Esimerkkeinä hyvistä yhteistyöprosesseista Helsingin kaupungin kanssa voidaan mainita mm. Kalasataman, Keski-Pasilan ja Östersundomin alueiden suunnittelu.

Roolikuvauksissa on esitetty virheellisesti Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston tehtäväksi HSL:n vastuulle kuuluva seudullinen liikennejärjestelmäsuunnittelu. Ohjelmaan tulee laatia HSL:stä erillinen roolikuvaus nykytilan analyyseineen HKL:n, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston ja HSL:n vastuiden ja toiminnan kuvausten selkeyttämiseksi.

13.09.2011 228/07/70/701/2011

Lisätietoja antaa osaston johtaja Suoma Sihto, p. 4766 4260

HSL Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

Suoma Sihto
osaston johtaja

TIEDOKSI HSL:n kirjaamo